

2019-cu il

MÜNDƏRİCAT

- **“Xocalı – şahidlərin gözü ilə” sənədli-tarixi kitabı ingilis və rus dillərində nəşr olunub//** “Xalq qəzeti. - 2019.- 15 fevral. - № 37. - S. 11.
- **Abbas İsmayılov: Xocalı soyqırımı kimi dəhşətli cinayətə göz yummaq böyük haqsızlıqdır, erməni faşizmini dəstəkləməkdir //** Xalq qəzeti. - 2019.- 15 fevral. - № 37. - S. 11.
- **Türkiyədə Xocalı Parkının və Ana fəryadı abidəsinin açılışı olub //** İki sahil. - 2019.- 14 fevral. - № 30. - S. 16.
- **Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümünün keçirilməsinə dair tədbirlər planı təsdiq edilib //** Xalq qəzeti. - 2019.- 12 fevral. - № 34. - S. 2.
- **Səfir: Pakistan Xocalı Soyqırımını tanıyan ilk ölkələrdəndir və qəbul etdiyi qətnamələr ədalətin bərpasına yönəlib //** Xalq qəzeti. - 2019.- 12 fevral. - № 34. - S. 5.
- **Bayramlı, Müşfiqə.** Xocalı soyqırımı qurbanlarının əziz xatirəsi mədəniyyət ocaqlarında da anılacaq: Teatrlarımızın fevral repertuarına premyeralar və bir-birindən zəngin səhnə əsərləri də daxil edilib // Yeni Azərbaycan. - 2019.- 7 fevral. - № 25. - S. 8.
- **Ordahallı, Vidadi.** Xocalı faciəsinin yeni ildönümündə yeni hadisə - cinayətkar rus-sovet hərbcilərinin məhkəmə prosesi başlanacaqmı...: “366-cı alayın komandir və zabitləri barəsində cinayət işi açmaq vacibdir”// Bakı Xəbər. - 2019.- 7 fevral. - № 25. - S. 4.
- **Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü ilə bağlı tədbirlər planı hazırlanacaq: Prezident İlham Əliyev bununla əlaqədar sərəncam imzalayıb //** Kəsp. - 2019.- 6 fevral. - № 24. - S. 3.
- **Xocalı və Holokost soyqırımları zaman etibarını ilə bir-birindən fərqli vaxtlarda törədilsə də, mahiyyətcə oxşar faciələrdir //** Paralel. - 2019.- 30 yanvar. - № 19. - S. 10.
- **Hüseynzadə, Fuad.** İtaliya saytında Xocalı soyqırımı ilə bağlı geniş yazı dərc edilib // Palitra. - 2019.- 31 yanvar. - № 20. - S. 11.

“Xocalı – şahidlərin gözü ilə” sənədli-tarixi kitabı ingilis və rus dillərində nəşr olunub

Kitabda Xocalı soyqırımının canlı şahidlərinin xatirələri toplanıb.

Kitabın ideya müəllifi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, redaktoru “Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Sadiqov, buraxılışa məsul Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdir müavini Ərəstun Mehdiyev, tərtibçisi isə “Azərbaycan” qəzetinin şöbə redaktoru İxtiyar Hüseynlidir.

Kitab ingilis və rus dillərinə Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzi tərəfindən tərcümə olunaraq nəşr edilib.

"Xocalı şahidləri danışır" kitabı professor Əli Həsənovun "Xocalı soyqırımı: səbəbləri, nəticələri və beynəlxalq aləmdə tanınması" adlı məqaləsi ilə başlayır. Məqalə XX əsr ərzində ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri etnik təmizləmə və soyqırımı cinayətlərindən, ölkəmizə qarşı ərazi iddialarından bəhs olunur.

Bu nəşrlərin dünyanın bir çox ölkələrində, beynəlxalq kitab sərgilərində təqdimatlarının təşkil olunması, xarici universitetlərə, kitabxanalara, eləcə də kütləvi informasiya vasitələrinə çatdırılması nəzərdə tutulur.

"Xocalı – şahidlərin gözü ilə" sənədli-tarixi kitabının nəşri Xocalı soyqırımının tanınması, bu istiqamətdə araşdırmaların aparılması, faciə ilə bağlı xatirələrin gələcək nəsillərə ötürülməsi, yaddaşların təzələnməsi baxımından önəmli addımdır.

Xalq qəzeti. - 2019.- 15 fevral. - № 37. - S. 11.

Abbas İsmayılov: Xocalı soyqırımı kimi dəhşətli cinayətə göz yummaq böyük haqsızlıqdır, erməni faşizmini dəstəkləməkdir

Xocalı soyqırımının törədilməsindən 27 il keçir. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni faşistlərinin Xocalıda törətdikləri soyqırımı, insan təfəkkürünə sığmayan vəhşilikləri Azərbaycan xalqının tarixində qanlı iz qoyub. Bu qırğının dəhşətləri, erməni şovinistlərinin qadın, uşaq, qoca demədən günahsız insanları amansızlıqla qətlə yetirmələri bu gün də insanı dərinəndən sarsıdır. Xocalı soyqırımı erməni silahlı birləşmələrinin Azərbaycana hərbi təcavüzünün ən qanlı səhifəsidir. Aylarla mühasirədə saxlanılan bu şəhər erməni faşistləri və onların havadarları tərəfindən bir gecənin içində yerlə-yeksan edildi.

AZƏRTAC Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin xarici əlaqələr üzrə baş mütəxəssisi Abbas İsmayılovun Xocalı soyqırımı barədə məqaləsini təqdim edir.

Azərbaycanlıları özlərinin əbədi düşməni hesab edən ermənilər məskunlaşdıqları torpaqlarımızda o gecə azərbaycanlı qanı axıtdılar, XIX əsrdə Qarabağ torpaqlarında onlara yer vermiş azərbaycanlılara qarşı insanlığa xas olmayan vəhşiliklər törətdilər. Xocalı adlı bir yurd yerini yer üzündən sildilər. Xocalı sakinləri amansızlıqla qətlə yetirildi, əsir götürüldü, şəhər oda qalandı. Çox təəssüf ki, dünya hələ də buna göz yumur. Tarixin bəlkə də ən qanlı, ən qəddar, ən böyük cinayətlərindən birini yaşayan xalqımız artıq 27 ildir ki, dünya birliyinin susqunluğuna son qoyulmasını, Xocalı soyqırımına obyektiv qiymət verilməsini gözləyir. 63-ü uşaq, 106-sı qadın, 70-i qoca olmaqla 613 yerli sakinin qətlə yetirildiyi, 8 ailənin tamamilə məhv edildiyi, 25 uşağın hər iki valideynini, 130 uşağın isə valideynlərindən birini itirdiyi, 487 nəfərin (76-sı uşaq) yaralandığı, 1275 nəfərin əsir götürüldüyü (onlardan 150-sinin taleyi hələ də məlum deyil) bu dəhşətli cinayətə və vəhşiliyə göz yummaq son dərəcə böyük haqsızlıqdır, erməni faşizmini dəstəkləməkdir.

Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, Xocalı faciəsi baş verdiyi dövəndə ölkəmizin səbatsız rəhbərliyinin səriştəsiz siyasəti nəticəsində nəinki soyqırımını törədən erməni faşistləri qınağa tuş gəlmədi, heç faciənin miqyası, səbəbkarları barədə dövlət səviyyəsində araşdırma belə aparılmadı. Məhz ümummillə lider Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsindən sonra onun təşəbbüsü ilə Milli Məclis 1994-cü il fevralın 24-də "Xocalı soyqırımı günü haqqında" qərar qəbul etdi. Həmin sənəddə hadisənin başvermə səbəbləri, günahkarlar təfəsilatı ilə açıqlandı.

O faciədə Azərbaycanın 7 Milli Qəhrəmanı vuruşaraq canlarını Vətən uğrunda qurban veriblər. Allahverdi Bağırovun yalnız "Hollywood" filmlərində gördüyümüz şücaəti nəticəsində 1000-dən çox Xocalı əsiri ermənilərdən azad edilib, Şöhrət Həsənov son nəfəsinə qədər insanların çayı keçməsinə kömək edib, Çingiz Mustafayev ermənilərin törətdikləri vəhşilikləri göz yaşları içində videolentə alıb. Bunlar Azərbaycanın necə mərd oğullar yetişdirdiyinə canlı misaldır. Bu faciənin yüz illər sonra da gələcək nəsillərin xatirəsindən silinməməsi üçün bugünkü nəsilləndən gələni etməyə borcludur.

Ulu Öndərin ölkə həyatının bütün spektrlərini əhatə edən daxili və xarici siyasəti sayəsində Xocalı faciəsinin dünyaya tanıtılması, Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılması, bütün beynəlxalq qurumlarda ədalətli qiymət verilməsi istiqamətində göstərilən səylər bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Dövlət başçısının tapşırığı əsasında hazırda Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri Xocalı soyqırımının xarici ölkələrdə və onların parlamentlərində tanınmasıdır. Xocalı soyqırımını qətlə kimi Pakistan və Sudan, parlament səviyyəsində Meksika, Kolumbiya, Çexiya, Bosniya və Herseqovina, Cibuti, Peru, Honduras, Panama, İordaniya, Rumıniya və Şotlandiya tanıyıb, həmçinin ABŞ-in 22 ştatı Xocalı qətlə kimi tanıyan sənəd qəbul edib. Digər ölkələr bu günü "Xocalı qətləmi" günü kimi anırlar.

2012-ci il noyabrın 20-də İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xarici İşlər Nazirləri Şurasının Cibutidə keçirilmiş 39-cu sessiyasında Xocalı törədilmiş cinayətləri soyqırımı kimi tanıyan qətnamə qəbul edilib. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2008-ci il mayın 8-dən başlayan "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində dövlət qurumları, gənclər təşkilatları və ali təhsil müəssisələrində Xocalı soyqırımına həsr olunan təqdimatlar təşkil edilir. Bu kampaniya Xocalı faciəsi barədə həqiqətləri qlobal səviyyədə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu məqsədlə müxtəlif kommunikasiya vasitələri və resurslarından, o cümlədən mediadan, internetdən və canlı tədbirlərdən fəal şəkildə istifadə edilir.

Fevralın 26-da baş verən dəhşətlər yalnız bizim torpaqlarımızın işğal edilməsinə bir cəhd deyildi. Ermənilər, həmçinin bizim birliyimizə, ruhumuza, vətənpərvərlik hissimizə və tariximizə ləkə salmaq istəyirdilər. Onlar öz hücumları ilə bizim qəlbimizdə qorxu xofu yaratmaq, xalqımızın daxildən parçalanmasına, sarsılmasına nail olmaq istəyirdilər. Lakin bunların heç biri baş tutmadı. Biz ayağa qalxdıq, biz ayaqdayıq, biz öz milli kimliyimizi, ləyaqətimizi qoruyub saxlaya bildik, biz öz həqiqətimizi dünyaya yaymaqda israrlıyıq. Biz bir xalq kimi bizə aid olanı - ədalətin zəfərini və torpaqlarımızın geri qaytarılmasını tələb edirik. O günlər daim hər bir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

---

azərbaycanlının yaddaşında dəhşətli xatirələr kimi qalacaq, amma həmin gün canlarını qurban verən bacı və qardaşlarımızın ruhunu şad etmək üçün biz Azərbaycanımızın gələcəyini daha parlaq və daha firavan etməyə borclu yuq.

Xalq qəzeti. - 2019.- 15 fevral. - № 37. - S. 11.

Türkiyədə Xocalı Parkının və Ana fəryadı abidəsinin açılışı olub

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq məlumatlandırma kampaniyası çərçivəsində görülən işlərin tərkib hissəsi olaraq Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində salınan Xocalı Parkının və burada ucaldılan Ana fəryadı abidəsinin açılış mərasimi keçirilib.

Açılış mərasimində rəsmi şəxslər, diplomatlar, millət vəkilləri, Türkiyə ictimaiyyətinin tanınmış nümayəndələri, yerli sakinlər, QHT və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət himnləri səsləndirilib, şəhidlərimizin ruhlarına dualar oxunub.

Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Xəzər İbrahim, Kahramanmaraş Böyükşəhər Bələdiyyəsinin sədri Fateh Mehmet Erkoç, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı İmran Kılıç, Azərbaycanın Ankaradakı səfirliyinin təhsil üzrə müşaviri Nəcibə Nəsimova, Kahramanmaraş-Azərbaycan Təhsil Mədəniyyət və Həmrəylik Dərnəyinin sədri Turalın Şahbazlı və başqalarının çıxışları dinlənilib.

Çıxışlarda 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə təcavüzkar Ermənistanın Azərbaycanın Xocalı şəhərində dinc əhaliyə qarşı törətdiyi soyqırımı aktı ötən əsrdə dünyada insanlıq əleyhinə ən ağır cinayətlərdən biri kimi dəyərləndirilib. Əminliklə ifadə olunub ki, Azərbaycan və Türkiyə xalqları heç zaman Xocalı soyqırımını unutmayacaqlar. Saxta “erməni soyqırımı”nı siyasi alətə çevirən qüvvələr, ilk növbədə, Xocalı soyqırımına baxmalıdırlar.

Vurğulanıb ki, Kahramanmaraş şəhərində belə bir parkın salınması və burada Xocalı abidəsinin ucaldılması Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığına daha bir nümunədir.

Sonra parkda Xocalı şəhidlərinin xatirəsinə ağaclar əkilib.

İki sahifə. - 2019.- 14 fevral. - № 30. - S. 16.

Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümünün keçirilməsinə dair tədbirlər planı təsdiq edilib

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin Sərəncamı ilə "Xocalı soyqırımının iyirmi yeddinci ildönümünün keçirilməsinə dair tədbirlər planı" təsdiq edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirlər planında Bakının Xətai rayonunda, Goranboy rayon mərkəzində və Ağcakənd qəsəbəsində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidələrin önünə əklil qoyulması mərasimlərinin keçirilməsi, ictimaiyyət nümayəndələri tərəfindən Şəhidlər xiyabanının ziyarət edilməsi, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliklərində, konsulluqlarında və diaspor təşkilatlarında soyqırımı ilə bağlı tədbirlərin təşkili, xarici və yerli kütləvi informasiya vasitələri, o cümlədən teleradio kanallarında qanlı qırğın əks etdirən materialların yayılması və internet şəbəkəsində mütəmadi olaraq yenilənməsi nəzərdə tutulub.

Bundan başqa, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən dini konfessiya və qurumların iştirakı ilə Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan anım tədbirləri təşkil ediləcək, idarə və təşkilatlarda, təhsil və mədəniyyət müəssisələrində xatirə gecələri, foto-rəsm sərgiləri, şahidlərlə görüşlər keçiriləcək, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə həsr edilən sənədli və bədii filmlər nümayiş olunacaq.

Xocalılıların müvəqqəti məskunlaşdıqları şəhər və rayonlarda (Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Mingəçevir, Şəki, Goranboy, Bərdə, Sabirabad, Göyçay, Zaqatala, Oğuz, Balakən) dövlət qurumları rəhbərlərinin, Milli Məclisin deputatlarının və ziyalıların şəhid ailələri ilə görüşləri təşkil ediləcək.

Fevralın 26-da təhsil müəssisələrində ilk dərslər Xocalı soyqırımına həsr olunacaq. Həmin gün saat 17.00-da bütün ölkə ərazisində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad ediləcək. Xocalı soyqırımı günü ilə əlaqədar respublikanın şəhər və rayonlarında, kənd və qəsəbələrində Azərbaycanın dövlət bayraqları endiriləcək.

Xalq qəzeti. - 2019.- 12 fevral. - № 34. - S. 2.

Səfir: Pakistan Xocalı Soyqırımını tanıyan ilk ölkələrdəndir və qəbul etdiyi qətnamələr ədalətin bərpasına yönəlib

Azərbaycanın Pakistandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Əli Əlizadə dünyada və Pakistan ərazisi üzrə geniş yayımlan dövlət televiziya kanalı olan PTV kanalının “Diplomatic Enclave” proqramının qonağı olub.

Azərbaycanın Pakistandakı Səfirliyindən verilən məlumata görə, aparıcının suallarının cavablandıran səfir Əli Əlizadə Azərbaycan diplomatiyasının bu il 100 illik yubileyini qeyd etdiyini bildirərək, istər Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə, istərsə də müstəqilliyinin bərpasından sonra da daim dostluğa, əməkdaşlığa, qarşılıqlı hörmətə əsaslanan xarici siyasət yürütdüyünü, müstəqil, pragmatik və tarazlaşdırılmış çoxşaxəli xarici siyasətin Azərbaycanın ətrafında xoşməramlı mühitin formalaşmasına səbəb olduğunu və işğalçı Ermənistan istisna olmaqla Azərbaycanın bütün dünya dövlətləri ilə möhkəm və sıx dostluq münasibətlərinin olduğunu diqqətə çatdırıb.

Səfir Azərbaycanla Pakistan arasında bərqərar olmuş dostluq və qardaşlıq, strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin bu siyasətin bir göstəricisi olduğunu, Azərbaycan Prezidentinin Pakistanla əlaqələrə xüsusi diqqət göstərdiyini, Azərbaycanın hər zaman Pakistanı bütün beynəlxalq və regional məsələlərdə dəstəklədiyini qeyd edib.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair fikirlərini bölüşən səfir Əli Əlizadə işğalçı Ermənistanın davam etdirdiyi təcavüzkar siyasət nəticəsində hələ də azərbaycanlıların erməni terroru və vəhşiliyindən əziyyət çəkdiyini, 26 fevral tarixində 27-ci ildönümü tamam olacaq, erməni işğalçıların ən qəddarcasına törətdiyi Xocalı Soyqırımının bunun bariz nümunəsi olduğunu, bir gecədə qədim Xocalının yerlə-yeksan edildiyini bildirib. Səfir Pakistanın Xocalı Soyqırımını tanıyan ilk ölkələrdən olmasının və qəbul etdiyi qətnamələrin ədalətin bərpası yönündə atdığı humanist addım olduğunu və Pakistanın Azərbaycana dəstəyinin daim məmnunluqla qarşılandığını vurğulayıb.

Azərbaycanın idarəetmə quruluşu, mədəniyyəti, elmi, səhiyyə sistemi, iqtisadiyyatı haqqında da aparıcının suallarını cavablandırان Əli Əlizadə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nəticələrinə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinə baxmayaraq, ölkə rəhbərliyinin apardığı uğurlu siyasət, həyata keçirilən islahatlar nəticəsində, sahibkarlıq fəaliyyəti üçün yaradılan münbit şərait hesabına Azərbaycanın sürətlə inkişaf etdiyini, Azərbaycanın iqtisadiyyatının neftdən asılılığını minimuma endirməyi bacardığını və qeyri-neft sektorunda iqtisadi artım tempini təmin etdiyini ifadə edib.

Azərbaycanın Pakistanla iqtisadi-ticari sahədə də əməkdaşlığın artırılmasında maraqlı olduğunu qeyd edən səfir bu sahədə potensial və imkanlar haqqında məlumat verib, qarşılıqlı investisiya üçün imkanların olduğunu, iki ölkə arasında birbaşa hava reyslərinin açılacağı təqdirdə gediş-gəlişin daha da sürətlə yüksələcəyini, son 2 ildə bu artımın 10 dəfədən artıq olduğunu və daha da artacağını söyləyib.

Humanitar və sosial sahədə də əlaqələrin inkişaf etdiyini qeyd edən səfir Heydər Əliyev Fondunun və onun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə Pakistanda həyata keçirilən işlərin yüksək qiymətləndirildiyini, bu işlər nəticəsində Mehriban xanımın Pakistanın ən yüksək mükafatı ilə təltif olunduğunu bildiren proqramın aparıcısının fikirlərini təsdiqləyərək bu işlərin davam etdiyini bildirib.

Xalq qəzeti. - 2019.- 12 fevral. - № 34. - S. 5.

Xocalı soyqırım qurbanlarının əziz xatirəsi mədəniyyət ocaqlarında da anılacaq

Teatrlarımızın fevral repertuarına premyeralar və bir-birindən zəngin səhnə əsərləri də daxil edilib

Müşfiqə Bayramlı

Azərbaycan teatrı son illər ərzində yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Hər dəfə yeni repertuar və premyeralarla tamaşaçıların sevindirən mədəniyyət ocaqları fevral ayında da mədəni-kütləvi tədbirlər baxımından zəngin olacaq. Bir sözlə, Bakı teatrlarının həftəsonu afişası zəngindir...

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının yaradıcı heyəti şəhərimizin sakinlərinə və qonaqlara bir-birindən maraqlı və zəngin proqram vəd edir. Qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri Cavid Zeynallının sözlərinə görə, günümüzün aktual məsələlərinə cavab aramaq, müasirlərimizin ruhunu, duyğusunu, zövqünü, nəfəsini səhnəyə gətirmək niyyətilə qocaman kollektiv repertuar tərtibi zamanı dəyərli sənət əsərlərinə müraciət edib. Belə ki, fevral ayının 10-da C.Məmmədquluzadənin “Anamın kitabı” pyesi əsasında hazırlanmış eyniadlı tamaşa növbəti dəfə nümayiş ediləcək. Əməkdar artist Firudin Məhərrəmovun quruluşunda təqdim olunacaq iki hissəli tragikomedyanın quruluşçu rəssamı Ülviyyə Zərbəliyeva, musiqi tərtibatçısı isə Həmid Kazımzadədir. Səhnə əsərində əsas rolları Əməkdar artistlər Səidə Quliyeva, İradə Həsənova, Aysad Məmmədov, Kazım Həsənquliyev, Aslan Şirin, aktyorlar Anar Heybətov, Hikmət Rəhimov, Ramin Şıxəliyev və başqaları ifa edəcəklər.

1920-ci ildə qələmə alınmış pyesin əsas ideyası Vətənə, xalqa, ana dilinə sadıq olmağa çağırışdır. Əsərdə müxtəlif dövlətlərə meyli olan ziyalıların səhv yol tutduqları tənqid olunur. Müəllifə görə, xalqın nicat yolu kiminsə, hansı dövlətinə ağışına atılmaq yox, Vətən ideyası ətrafında birləşməkdir.

Fevralın 14-də isə Çingiz Aytmatovun “Gün var əsrə bərabər” romanının motivləri əsasında hazırlanan “Manqurt” tamaşası növbəti dəfə təqdim olunacaq. Yeri gəlmişkən xatırladaq ki, uğurlu çıxışı ilə yadda qalan səhnə əsərinin sorağı ötən il Qırğızıstan mətbuatından gəlmişdi. Belə ki, teatrın Abbas Mirzə Şərifzadə adına səhnəsində hazırlanan “Manqurt” tamaşası Qırğızıstan mətbuatında geniş işıqlandırılmış, yazılarda sənət ocağının dünya şöhrətli yazıçı Çingiz Aytmatov yaradıcılığına müraciət etməsi müsbət hal kimi dəyərləndirilmişdi. Həmçinin fevralın 15-də məşhur rus yazıçı-dramaturqu Yuri Polyakovun eyniadlı pyesi əsasında hazırlanan “Sinif yoldaşları” tamaşası nümayiş olunacaq. Məlumat üçün bildirək ki, tamaşa sinif yoldaşlarının 20 il sonrakı görüşü, yaxud insan mənəviyyatının deqradasiyası haqqındadır.

“Qarabağnamə” Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsinə ithaf olunacaq

Onu da qeyd edək ki, bir sıra teatr və mədəniyyət ocaqlarında Xocalı soyqırımının iyirmi yeddinci ildönümünə həsr olunmuş geniş anım mərasimlərinin keçirilməsi planlaşdırılır. Eyni zamanda, Milli Dram Teatrı da ənənəvi olaraq “Qarabağnamə” tamaşası ilə tamaşaçıların görüşünə gəlməyə hazırlaşır. Tamaşa Xalq yazıçısı, görkəmli dramaturq İlyas Əfəndiyevin “Hökmdar və qızı” əsəri əsasında hazırlanıb. Fevralın 26-da tamaşaçılara təqdim olunacaq səhnə əsərinə Xalq artisti, uzun illər İlyas Əfəndiyevlə birlikdə işləyib, onun yaradıcılığına yaxından bələd olan rejissor Mərahim Fərzəlibəyov quruluş verəcək. Verilən məlumata görə, teatrın tarixinə silinməz sətirlərlə yazılmış “Qarabağnamə” tamaşası XVIII əsrdə Qarabağ xanlığının mərkəzi olan Şuşada baş vermiş tarixi hadisələrdən və Qarabağ hökmdarı İbrahim xanın ictimai-siyasi, ailə-məişət həyatından bəhs edir.

110-cu yubiley mövsümünü uğurla davam etdirən Opera və Balet Teatrının repertuarında bir-birindən maraqlı sənət inciləri yer alıb

Öz növbəsində, aparıcı sənət ocaqlarımızdan olan Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı fevral ayının repertuarına klassik əsərlərin ən parlaq nümunələrini daxil edib. Teatrın mətbuat xidmətinin rəhbəri Şükufə Ağamirzəyevadan aldığımız məlumata görə, həftəsonlarını səmərəli keçirmək istəyən tamaşaçılar üçün “Traviata” və “Qoyya” adlı səhnə əsərləri təqdim olunacaq. Mübaliğəsiz demək olar ki, 110-cu yubiley mövsümünü uğurla davam etdirən mədəniyyət ocağında bu gün də sağlam yaradıcılıq ab-havası hökm sürməkdədir. Belə ki, illərdir teatrın repertuarında özünəməxsus yer almış “Aşıq Qərib”, “Əsli və Kərəm”, “Leyli və Məcnun” kimi operalar bu ay da operasevərlərin ixtiyarına veriləcək. Bununla yanaşı, repertuarda fevralın 16-da “Jizel”, fevralın 23-də isə “Kənd namusu” adlı sənət inciləri də yer alıb.

Ana dilimizdə səslənəcək ilk müziklin vaxtı açıqlanıb

Fevralın 21-də Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrında Antuan de Sent-Ekzüperinin “Balaca şahzadə” əsərinin motivləri əsasında eyniadlı tamaşanın premyerası olacaq. Teatrın mətbuat xidmətindən qəzetimizə verilən məlumata görə, beynəlxalq layihə kimi təqdim ediləcək ikihissəli bu şou-tamaşa ana dilimizdə səslənəcək ilk müzikldir. Quruluşçu rejissoru Xalq artisti Cənnət Səlimova, bəstəkarı ABŞ-da yaşayan həmyerlimiz, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Ruslan Ağababayev, musiqi rəhbəri Əməkdar artist Vaqif Məstanov, rəssamı Məryəm

Ələkbərli, xoreoqrafı Rusiya Federasiyasının Əməkdar incəsənət xadimi, dünya şöhrətli baletmeyster Sergey Gritsay, baletmeysterləri Əməkdar artistlər Zakir və Yelena Ağayevlər, səhnələşdirəni Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) katibi, şair, yazıçı-publisist İlqar Fəhmidir.

Səhnə əsəri Antuan de Sent-Ekzüperinin dünyaca məşhur əsərinə Musiqili Teatrın fərqli baxışıdır. Balaca şahzadə obrazını isə Musiqili Teatrın iki azyaşlı aktyoru - adı “Qızıl kitab”a yazılan, Prezident təqaüdüçüsü Atilla Məmmədov və Rahib Məmmədov canlandıracaq.

Bununla yanaşı, sənət ocağında ənənəvi olaraq “O olmasın, bu olsun”, “Qızıl toy”, “Mən dəyərim min cavana”, “999-cu gecə”, “Baladadaşın toy hamamı” və başqaları nümayiş olunacaq.

Xocalı faciəsinin ildönümünə həsr olunmuş “Arzu və Murad” tamaşası nümayiş etdiriləcək

Vurğuladığımız kimi, bir sıra sənət ocaqları Xocalı şəhidlərinin xatirəsinin yad olunması, gənc nəslə vətənpərvərlik hisslərinin aşılınması və təbliği məqsədi ilə repertuarlarına bu mövzuda əsərləri daxil ediblər. Onlardan biri də fevralın 24-də Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında nümayiş olunacaq “Arzu və Murad” tamaşasıdır. S.Elşərin “Ürəyində arzu tut” əsəri əsasında hazırlanmış səhnə əsərinin əsas ideyasını Xocalı faciəsi baş verən zaman əsir düşmüş gənc qızın acı taleyi, qaçqınlıq şəraitində yaşayan insanların saf hissləri, psixoloji və mənəvi durumu təşkil edir.

İrəvan teatrı Xocalı soyqırımını faciəsinə həsr olunmuş “Ölüm həsrəti” tamaşası ilə çıxış edib

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyasına töhfə vermək məqsədilə Cəfər Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının kollektivi fevralın 2-də Gəncə şəhərində qastrol səfərində olub. Qəzetimizə bu barədə teatrın mətbuat katibi Teymur Bayramov məlumat verib. Bildirib ki, səfərdə teatrın kollektivi yazıçı-dramaturq Sabir Şahtaxtının Xocalı soyqırımını faciəsinə həsr olunmuş “Ölüm həsrəti” tamaşası ilə çıxış edib. Tamaşada müəllifin baş verənlərə orijinal münasibətinin əks olunduğunu söyləyən T.Bayramov deyib: “Əsərdə faciənin dəhşətlərini tamaşaçıya çatdırmaq üçün həm maraqlı səhnə tərtibatı, həm də fərqli süjet xətti var. Tamaşa başlayan andan hər bir izləyici özünü baş verən hadisələrin içində hiss edir. Səhnədə baş verənləri təkcə aktyorlar yaşamır, sanki hər bir izləyici o hissə köklənir. Bu həm müəllifin, həm də rejissorun böyük uğurudur. Belə səhnə əsərləri tariximizin unudulmamasına, gənclərin xalqımızın başına gətirilən müsibətlərdən xəbər tutmasına və insanlarda işğal altında olan torpaqlarımızın tezliklə azad olunacağına böyük inam hissi yaradır”.

Xocalı faciəsinin yeni ildönümündə yeni hadisə - cinayətkar rus-sovet hərbiçilərinin məhkəmə prosesi başlanacaq...

“366-cı alayın komandir və zabidləri barəsində cinayət işi açmaq vacibdir”

Elçin Mirzəbəyli: “Bunun üçün mütləq beynəlxalq tribunalın çağırılmasına ehtiyac var”

Vidadi Ordahallı

Xəbər verildiyi kimi, Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımının iyirmi yeddinci ildönümü haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamda Azərbaycan Prezidentinin Administrasiyasına Xocalı soyqırımının iyirmi yeddinci ildönümü ilə bağlı tədbirlər planını hazırlayıb onun həyata keçirilməsini təmin etmək tapşırılıb.

Ümumilikdə, Prezidentin bununla bağlı sərəncam imzalaması müsbət haldır. O mənada ki, sözügedən məsələ daim diqqət mərkəzində saxlanır. Ötən illər ərzində bir sıra işlər görülüb. “Xocalıya ədalət” kampaniyası çərçivəsində gerçəkləşdirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq dünyanın bir sıra ölkələrində bu soyqırımı ilə bağlı müvafiq qərarlar qəbul edilsə də, bəşəriyyət əleyhinə bu cür ağır cinayətə beynəlxalq miqyasda hələ hüquqi qiymət verilməyib.

O da məlumdur ki, Xocalı soyqırımının həyata keçirilməsində o zaman Dağlıq Qarabağda yerləşən 366-cı motaatıcı alayın zabidləri də fəal iştirak ediblər. Bununla bağlı çoxsaylı fakt var. Həmin dövrdə alayın yüksək səlahiyyətli zabidləri ermənilərə müntəzəm surətdə silahlar, hərbi sursatlar satırdılar. Bütün bunların nəticəsi olaraq, alayda hərbi qanunlardan kənar olan qanunsuz atmosfer yaranıb. Ordu qanunları ticarət qanunları ilə əvəzlənib. Alayın say tərkibi 1800 nəfəri əhatə etməsinə baxmayaraq, cəmi 350 nəfərə yaxın zabit və əsgəri qüvvə qalıb. Mərkəzi Tiflis şəhərində yerləşirdi. O zaman pul qazanmaq zabidlərin başlıca amalına çevrilmişdi. Hətta erməni terror qruplarına belə xidmətlərin gündəlik məzənnəsi də bəlli idi. Azərbaycanlıların yaşayış məntəqəsinə bir top atəşi 1300 rubl, BTR-in bir gecəlik icarəsi 5000 rubl, altı PDM-dən ibarət qrupun hər reydi üçün 1,5 milyon rubl, kiçik rütbəli zabidlərin təlimatlarının göstərişlərinə 3-4 min rubl ödənilməli idi. Canlı qüvvə olaraq sırası əsgərlər də pul müqabilində döyüş əməliyyatlarına cəlb olunublar.

O zaman fevralın 27-də Binə aeroportunda Deyçukov Oleq Alekseyeviç adlı bir polkovnik həbs olunub. Onun üstündən yarım milyona yaxın pul aşkarlanıb. Alayda əsas vəzifələri tutan erməni zabidlərinin sayı 50 nəfər olub. Alayın komandiri Yuri Zarviqarov bilavasitə Xocalı soyqırımına rəhbərlik edənlərdən biri olub. Çünki onun icazəsi olmadan alayın əsgər və zabidləri qırğında iştirak və erməni quldurlarına kömək edə bilməzdilər.

Digər tərəfdən, keçmiş Sovet ordusunun ənənələrinə görə, alayda ukraynalılar, qaxaxlar, özbəklər, gürcülər də hərbi xidmət keçirdilər. Hələ 1991-ci ilin sonlarında alayın bir qrup zabiti Zaqaqaziya hərbi dairəsi komandanlığına rəsmi məktubla müraciət edib alaydakı mənəvi pozğunluğu göstərməklə yanaşı, yüksək səlahiyyətli zabidlərin onları azərbaycanlı əhaliyə qarşı döyüslərə sövq etmələrini göstəriblər. Onların rəyi bu idi ki, alayın komandiri, polkovnik Zarviqarov təcili dəyişdirilməlidir.

Ancaq hərbi komandanlıq zabidlərin etiraz məktubuna, raportuna heç bir məhəl qoymayıb.

O da məlumdur ki, Xocalı qatilləri hələ də öz cəzalarını almayıblar. Bunlar tək-cə qırğında iştirak edən ermənilər deyil. O cümlədən 366-cı motaatıcı alayın zabidləridir. Onlara qarşı cinayət işinin açılması və məsuliyyətə cəlb olunmaları vacibdir. İndiyə qədər bu olmayıb, heç olmasa bundan sonra müvafiq işlərin görülməsini ekspertlər necə dəyərləndirirlər?

Məsələyə münasibət bildirən politoloq Elçin Mirzəbəylinin sözlərinə görə, 366-cı alayın komandir və zabidləri barəsində cinayət işi açmaq vacibdir: “Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində Hərbi Prokurorluğun bu günə qədər apardığı araşdırmalar, ölkə parlamentinin və eyni zamanda, dünyanın bir sıra ölkələrinin Xocalı soyqırımı ilə bağlı qərarı tamamilə əsas verir ki, bununla bağlı beynəlxalq tribunalın çağırılması məsələsi gündəmə gəlsin. Bunun üçün mütləq beynəlxalq tribunalın çağırılmasına ehtiyac var. Başqa bir aspekt isə Rusiyaya müraciətlə bağlıdır. Çünki sözügedən alay SSRİ süqut edəndən sonra Xocalı soyqırımında iştirak edib. Onun rəhbərliyi əsasən Rusiyada yaşayır. Düzdür, alayın tərkibində ermənilər də olub. Ancaq rus zabidlərinin soyqırımında iştirak etməsi danılmaz faktdır. Hesab edirəm ki, həmin şəxslərin müvafiq qaydada Azərbaycana ekstradisiya edilməsi ilə bağlı müraciət oluna bilər. Fikrimcə, bu mümkündür və bununla bağlı söyləri artırmaq lazımdır”.

Bakı Xəbər. - 2019.- 7 fevral. - № 25. - S. 4.

**Xocalı və Holokost soyqırımları zaman etibarını ilə bir-birindən fərqli vaxtlarda törədilsə də,
mahiyətə oxşar faciələrdir**

*Neonazizm, dözümsüzlüyə, ksenofobiyaya əks qüvvə olan tolerantlıq və multikulturalizm
Azərbaycanda əsrlərlə mövcud olub*

Müasir dünyamızda baş verən bütün kataklizmlərə rəğmən, dövlətimizin başçısı, cənab İlham Əliyev Ulu Öndərin əsasını qoyduğu dövlət-din münasibətlərində dövlət siyasətini uğurla davam etdirir, onun beynəlxalq hüquq normalarına uyğun tənzimlənməsi, ölkədəki tolerantlıq mühitinin qorunub saxlanması, böyük tarixə malik dini məbədlərimizin bərpası istiqamətində ardıcıl tədbirlər görür, eyni zamanda bu istiqamətdə görülən bütün işləri dəstək verir.

Prezidentimizin milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması, tarixi-mədəni abidələrimizin bərpası istiqamətindəki fəaliyyətini hər zaman dəstəkləyən ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu vasitəsilə ölkəmizdə mövcud olan multikultural və tolerant mühitin dünyada təbliği istiqamətində məqsədyönlü işlər həyata keçirir. Bu işdə həm Prezidentə, həm də vitse -prezidentə yaxından kömək olan dövlət qurumlarından biri də, heç şübhəsiz ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsidir. Dövlət Komitəsi din sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, dini etiqad azadlığı prinsiplərinin qorunması, dövlət-din münasibətlərinin qanunvericilik əsasında tənzimlənməsi, dini dözümlülük ənənələrinin möhkəmləndirilməsi, dini icmalar arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi və dini dözümsüzlük meyillərinin qarşısının alınması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirməklə, ölkəmizdə dövlət-din problemlərinin çözülməsində mühüm rol oynayır. Komitə həmçinin respublikamızdakı dini durumu, bu sahədə mövcud problemləri, zərərli təriqətlərin təbliğat məsələlərini, dini icmaları narahat edən digər məsələləri dərinləndirən və onların həlli istiqamətində ciddi işlər həyata keçirməklə, müsbət nəticələrin əldə olunmasına zəmin yaradır. Komitə eyni zamanda dini durumdakı neqativ halların aradan qaldırılması məqsədilə kompleks tədbirlər həyata keçirir, radikal təriqətlərin təsir dairəsindəki dini icmalarla mütəmadi işlər aparır.

Bunun nəticəsidir ki, hazırda Dövlət Komitəsində çevik və işlək fəaliyyət mexanizmi mövcuddur. Keçmişdən qalan bir çox problemlər artıq həllini tapıb, bu sahədə mövcud olan nöqsanlar aradan qaldırılıb, beləliklə, bu sahədə gedən proseslərin dövlət tərəfindən tənzimlənməsində və dini maarifləndirmə işinin aparılmasında yeni bir mərhələyə keçid başlanıb. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, bu sahədə görülən işləri heç də bütün "dindirlər" birmənalı qarşılamırlar və bu səbəbdən də Dövlət Komitəsinin guya milli-dini adət-ənənələrə qarşı mübarizə apararaq onları cəmiyyət arasından sıxışdırıb çıxarmaq siyasəti yürütdüyü barədə fikir formalaşdırmağa cəhdlər edirlər. Onlar anlamaq istəmir ki, qanun çərçivəsində fəaliyyət göstərmək, əsrlər boyu formalaşan həyat tərzinin, davranış qaydalarının tələbləri ilə yaşamaq istəyini qoruyub təbliğ etmək heç bir halda yasaq sayıla bilməz. Belə radikal qrupların bütün cəhdlərinə rəğmən bütövlükdə ölkə vətəndaşları görülən işləri dəstəkləyir, dünyəvi dəyərlərlə yaşamağa üstünlük verirlər.

Çünki Azərbaycan xalqı çox gözəl anlayır ki, dini və milli dözümsüzlük son nəticədə böyük faciələrə səbəb olur. Buna misal olaraq erməni qəsbkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi Xocalı soyqırımını, alman faşistlərin yəhudilərə qarşı törətdikləri Holokost faciəsini və Myanma bütprəstlərinin müsəlman Rohincalara qarşı törətdikləri qətliamı göstərmək olar.

Azərbaycan multikulturalizmi və tolerantlığı həyat tərzini seçmiş bir dövlət kimi, bu cür halları hər zaman pisləyib və belə halların nəinki ölkəmizdə, hətta dünyanın heç bir yerində baş verməməsi üçün ciddi işlər görür. Belə işlərdən biri də həmin faciəli tarixlərin yad olunmasıdır. Yanvarın 24-də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində (BBMM) "Holokost və Xocalı - müasirlərin gözü ilə" mövzusunda dəyirmi masanın keçirilməsi də, belə tədbirlərdən biridir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan dağ yəhudiləri və Avropa yəhudi dini icmalarının, Prezident Administrasiyasının millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin nümayəndələrinin də qatıldığı tədbirdə, əvvəlcə, Holokost və Xocalı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbirdə qeyd olunub ki, Xocalı və Holokost soyqırımları zaman etibarını ilə bir-birindən fərqli vaxtlarda törədilsə də, mahiyətə oxşar faciələrdir. BMT Baş Assambleyası tərəfindən 2005-ci il noyabrın 1-də qəbul olunan qətnaməyə əsasən hər il yanvarın 27-si Holokost qurbanlarının Beynəlxalq

Anım Günü kimi qeyd edilir. Alman faşistlərin törətdiyi bu qətliamı 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni millətçiləri Xocalı sakinlərinə qarşı törətdilər. Bu vəhşilik nəticəsində 613 nəfər həlak oldu, 8 ailə məhv edildi, 275 nəfər əsir düşdü, 150 nəfər haqqında isə heç bir məlumat yoxdur.

Məlumdur ki, yəhudilər artıq 2600 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda dostluq şəraitində yaşayırlar. Buna baxmayaraq, Azərbaycanda heç vaxt antisemitizm meyilləri olmayıb, burada yaşayan bütün etnik icmalar bir-biriləri ilə ən yüksək səviyyədə dostluq, qardaşlıq münasibətləri quraraq dinc yanaşı yaşayırlar.

Tarixən müxtəlif milli-etnik düşmənçilik, etnik təmizləmə və soyqırım siyasətinin qurbanı olan Azərbaycan xalqı yəhudi xalqını yaxşı başa düşür və onların üzləşdiyi fəlakəti öz faciələri kimi qəbul edirlər. Azərbaycan tarixinin ən qanlı səhifəsi olan Xocalı faciəsinin və Holokost qurbanlarının xatirəsi ölkəmizdə hər il yad edilir. Xocalı faciəsi Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi qətləmin kulminasiya nöqtəsidir. Bu kimi faciələri unutmaq yeni fəlakətlərə səbəb ola bilər, ona görə də yaşanmış faciələri xatırlayıb nəticə çıxararaq gələcəyə baxmaq lazımdır. Necə ki, yəhudi və Azərbaycan xalqlarını böyük faciələr və qəhrəmanlıqlar birləşdirir. Holokost da Xocalı soyqırımını kimi insanlığa qarşı törədilən cinayətdir. Holokost qurbanlarının sayı 6 milyondur və onların 1,5 milyonu uşaqlar olub. Yəhudi və Azərbaycan xalqları bir-birinin faciəsini dərk edir, yaxşı başa düşür. 1918-ci ildə Qubada yəhudi icmasının üzvləri də ermənilər tərəfindən soyqırıma məruz qalıb. Erməni cəlladları tərəfindən insanlığa qarşı törədilən qanlı soyqırımını hadisələrini unutmamalıyıq və soyqırımın beynəlxalq aləmdə tanınması, eləcə də obyektiv qiymətin verilməsi üçün davamlı işlər aparmalıyıq. Əgər biz hər hansı bir etnik qrupun, xalqın bu cür hadisə ilə üzləşməsinə istəmiriksə, Xocalı soyqırımının səbəbkarlarının cəzalandırılmasına nail olmalıyıq. Beynəlxalq cəzasızlıq mühiti, bu cür faciələrin təkrarlanmasına səbəb ola bilər. Tədbirdə qeyd olunub ki, yəhudilər təkcə Avropada soyqırıma məruz qalmayıblar, onlar, həmçinin Azərbaycan xalqına qarşı törədilən soyqırımın qurbanları arasında olublar.

Azərbaycandan fərqli olaraq, Avropanın bəzi ölkələrində hələ də antisemitizm meyillərinin qaldığını müşahidə edirik, belə ki, həmin ölkələrdə Holokost söhbətini açmaq belə qadağan olunub. Bu gün multikulturalizm siyasətinin Azərbaycanda aparıcı xətt olması və burada digər etnik qruplar kimi yəhudilərin də sərbəst, mehribanlıq şəraitində yaşaması digər ölkələrə də örnək olmalıdır.

Tədbir iştirakçıları həmçinin qeyd ediblər ki, Azərbaycanda Holokost faciəsinin anılmasının ənənə halını alması təqdirəlayiq məqamdır və ölkəmizdəki multikultural və tolerant mühitin göstəricisi kimi qiymətləndirilməlidir.

Lakin çox təəssüflə qeyd etməliyik ki, Holokost faciəsindən danışmağı qadağan edən, Xocalı faciəsinə ikili standartlarla yanaşan bəzi Qərb dövlətləri Myanmada(Birma) müsəlman Rohingya sakinlərinin faciəsinə də sonsuz biganəlik nümayiş etdirdilər. İnsan haqq və hüquqlarının müdafiəsini əllərində dəstəvuz edərək dünyaya demokratiya dərsi keçən bu dövlətlər, müsəlmanlara qarşı törədilən faciələri sanki görmürlər.

Həmin ölkələrdən fərqli olaraq multikulturalizmi bəşəri birgəyaşayışın əsas amili kimi qəbul edən Azərbaycan dövləti bu kimi məsələləri hər zaman diqqətdə saxlayır. Çünki ümumi sayı 700 minə aşan yüz minlərlə mülki Rohingya sakinlərinin qonşu Banqladeşdə davam edən məcburi məskunlaşması da, ölkəmizi ciddi narahat edir. Ermənistan tərəfindən törədilən təcavüz nəticəsində yüz minlərlə didərgin düşmüş insanların yerləşdirilməsi üzrə ağır təcrübəyə malik Azərbaycan dövləti qaçqın və məcburi köçkünləri qəbul edən ölkələrin qarşılaşdığı təhdidləri aydın dərk edir. Buna görə də ümid edir ki, beynəlxalq aləm Rohingya müsəlmanlarının öz doğma yerlərinə təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə qayıtmaq hüquqlarının tezliklə təmin olunması üçün addımlar atacaq.

Əks təqdirdə, dünyanın bir çox yerlərində, xüsusən də müsəlman aləmində artan gərginlik və qeyri-sabitlik, sülh və təhlükəsizlik baxımından ciddi problemlər yarada bilər. Azərbaycan dövləti əmindir ki, bunun qarşısının alınmasının yeganə yolu dialoq, qarşılıqlı anlaşma və əməkdaşlıqdan keçir.

Dünya miqyasında baş verən münaqişələr və zülmkarlığın nəticəsi olaraq, zor gücünə didərgin salınma hallarının rekord həddə çatması ciddi narahatlıq doğurur. Şiddətdən qaçan milyonlarla insanın hüquqlarını bərpa etmək, həm də gələcəkdə didərgin düşənlərin sayının daha da çoxalmasının qarşısını almaq məqsədilə, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Bu baxımdan Azərbaycan bir çox dövlətlərə nümunə ola bilər. Azərbaycan müxtəlif millətlərə və dinlərə məxsus insanların birgə, mehriban yaşadığı bir ölkə olmaqla yanaşı, ölkəmizdə təhsil, kütləvi informasiya vasitələri və digər vasitələrlə tolerantlığın daha da artması istiqamətində ciddi işlər görülür. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanda yaşayan müxtəlif dinlərin və millətlərin nümayəndələri heç vaxt dözümsüzlük və ya hansısa fobiyalarla rastlaşmayıblar. Neonasizmə, dözümsüzlüyə, ksenofobiyaya əks qüvvə olan tolerantlıq və multikulturalizm Azərbaycanda əsrlərlə mövcud olub. Müasir dünyada isə tolerantlıq və multikulturalizm heç bir alternativ yoxdur. Bu səbəbdən Avropa Şurasına üzv ölkələr də bu məsələni daim nəzarət altında saxlamalıdırlar. Harada baş verməsindən asılı olmayaraq, mənfi meyillərin qarşısının alınması istiqamətində ümumi səylər gücləndirilməlidir.

“Paralel”in Araşdırma Qrupu

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında

İtaliya saytında Xocalı soyqırımını ilə bağlı geniş yazı dərc edilib

Fuad Hüseynzadə

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinin rolu mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki ABŞ Minsk qrupu ölkələrinin həmsədrlərindən biridir. Ekspertlər də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ABŞ-ın rolunu xüsusi vurğulayırlar. Məsələn, Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə “Azadinform”-a bildirib ki, ABŞ-la olan münasibətlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində bir müsbət hal var: “Bu ondan ibarətdir ki, ABŞ hansısa ölkənin bu münaqişənin həllində monopoliyasına imkan vermir. Eyni zamanda Amerikada çox fəal olan erməni diasporu, xüsusilə ABŞ Konqresinin mövqeyinə öz mənfi təsirini göstərir. Ona görə də biz çox istərdik ki, bu münaqişənin həllində həm ABŞ, həm də digər həmsədr ölkələr məhz beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanan istiqamətdə israrlı olsunlar. Beynəlxalq hüquq normaları hər bir halda bu cür dəyişsə, münaqişələr daha da artacaq və onların həlli mümkün olmayacaq”.

Politoloq Vasif Əfəndiyev isə SİA-ya açıqlamasında deyib ki, ABŞ-Azərbaycan münasibətləri yarandığı 1991-ci ildən bu günə qədər qarşılıqlı etimad və etibarlı tərəfdaş prinsiplərinə uyğun yüksələn xətlə inkişaf edir.

Politoloqun sözlərinə görə, ABŞ etibarlı tərəfdaş olaraq Azərbaycanın enerji müqavilələrində qarant kimi çıxış edərək bu layihələrə siyasi dəstəyini verib və verməkdə davam edir: “Eyni zamanda ABŞ Azərbaycanla hərbi sahədə əməkdaşlığa çox önəm verir və terrorizmə qarşı birgə mübarizə tədbirlərində iştirakını təmin edir. Azərbaycan-ABŞ münasibətləri Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində də xüsusi yer tutur. ABŞ-ın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olması bizim üçün xüsusi olaraq əhəmiyyətlidir.

Sirr deyil ki, digər iki həmsədr ölkənin Ermənistanla münasibəti birmənalı deyil və Azərbaycanda fərqli olaraq Fransa və Rusiya Ermənistanla xüsusi rəğbət bəsləyən ölkələr sırasındadır. ABŞ-ın bu danışıqlarda iştirakı bir qədər balanslaşmanı təmin edir. İşğal olunmuş 7 rayonun azad olunması təklifi də ABŞ həmsədrləri tərəfindən xüsusi olaraq dəstəklənib və bu barədə dəfələrlə bəyanatlar verilib. Qeyd edim ki, 5+2 rayonun qaytarılması danışıqların önünü açmaq üçün açar rolunu oynaya biləcək faktordır”.

“Tərəflər arasında qarşılıqlı etimadı, çətin problemlərin dinc yolla həlli məramını yüksəltmək lazımdır”

Yeri gəlmişkən, Yerevanda Rusiyanın xarici işlər nazirinin müavini Qriqori Karasin deyib ki, Rusiya Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə ATƏT Minsk qrupu çərçivəsində ABŞ və Fransa ilə həmahəng işləyir. “Trend”-in erməni KİV-lərinə istinadən məlumatına görə, o bildirib ki, mövcud strukturlar çərçivəsində Rusiya, ABŞ və Fransanın qarşılıqlı fəaliyyəti kifayət qədər yaxşı səviyyədədir.

Ermənistan və Azərbaycan cəmiyyətlərinin sülhə hazırlanmasında vasitəçilərə ehtiyacın olub-olmaması barədə danışan Q.Karasin vurğulayıb ki, tərəflər arasında qarşılıqlı etimadı, çətin problemlərin dinc yolla həlli məramını yüksəltmək lazımdır.

“Paşinyan şəxsiyyətə qarşı yeni mübarizə üsulu icad etdi...”

Bu arada politoloq Mübariz Əhmədovlu “Azadinform”-a Ermənistanda jurnalist, siyasi partiya lideri M.Eqiazaryanın həbsxanada aclıq aksiyası nəticəsində ölməsi ilə bağlı açıqlama verib. O deyib ki, Ermənistanda həmişə mətbuata təzyiqlər olub: “N.Paşinyan hakimiyyətə gəldikdən sonra polislər açıq şəkildə redaksiyalara hücum ediblər. Paşinyan şəxsiyyətə qarşı yeni mübarizə üsulu icad etdi – asfalta uzatmaq”.

M. Əhmədovlu deyib ki, M. Eqiazaryanın aclıq aksiyası günlərində ədliyyə naziri A.Zakaryan həbsxanaya baş çəkdi, 27 oktyabr 1999-cu il parlament terrorunun müəllifi N.Unanyanla görüşdü, səhhətini qorumağı məsləhət bildi və bundan sonra da gərəкли olacağını açıqladı: “Avropa ictimaiyyəti bunların heç birinə reaksiya verməyib. Amma Azərbaycanda isə jurnalistin hər hansı tənqidinə avropalılar reaksiya verir. Mehman Hüseynovla bağlı Avroparlamentin bir gün ərzində qətnamə qəbul etməsi, amma Yerevanda Eqiazaryanın aclıq nəticəsində ölümünə heç bir reaksiya verməməsi tək cəkil standartın nümunəsi deyil. Bu, Avropadakı müəyyən qüvvələrin Azərbaycana qarşı aktiv siyasi qərəzinin göstəricisidir. Azərbaycan üçün yaxşı olmayan vəziyyət yaradan bu haldan Avropa özü də əziyyət çəkə bilər. Çünki tarixi hələ heç kəs aradan qaldırmayıb. Nə zamansa Avropanın tarixində SSRİ dağılandıqdan sonrakı dövrdə SSRİ respublikalarına qarşı münasibətlər tədqiq olunacaq. Avropa ictimaiyyətinin Azərbaycana qərəzini, mənfi münasibətini göstərən tamamilə ayrı hadisədir. Yaxında AŞPA Azərbaycanı şəriət qaydalarından istifadə etməməyə çağırırdı. Azərbaycanlılar müsəlman dünyasında ən çox avropalaşmış xalqdır. Azərbaycanda islami ekstremizmi gücləndirməyə olan cəhdlər də heç kəsə sirr deyil. Almaniyanın federal-kansleri A.Merkel Bakıda olarkən Azərbaycanın İslam coğrafiyasında düzgün siyasət apardığını, artan islami terrorizm təhlükələrindən özünü qoruya bildiyini xüsusi olaraq vurğuladı”. Politoloq bildirib ki, Azərbaycan sırf dünyəvi dövlətdir: “Azərbaycanın müsəlman xalqı olaraq dünyəvi dövlət qurması bəzi müsəlman qonşularımızı narahat edir. Azərbaycana bu məsələdən ötrü əlavə təzyiqlər edirlər. Çox təəssüf ki, bəzi

beynəlxalq hüquq-müdafiə təşkilatları, Avropa strukturları həmin müsəlman dövlətlərinin Azərbaycana qarşı olan təzyiqinin artmasında iştirak ediblər.

Azərbaycanda şəriət məhkəməsinin işlənməsinə heç bir nümunə tapa bilmədiyi halda AŞPA-nın da Azərbaycana bu istiqamətdə məsləhət verməsi Azərbaycanı ləkələməkdən başqa, bir şey deyil.

Avropa ictimaiyyətinin bəzi seqmentlərinə ermənilərin təsiri altından çıxmağı tövsiyə edirik. 30 ildən çoxdur ki, Avropa ictimaiyyətinin bir qrupu bizim regionla bağlı məlumatı yalnız erməni mənbələrindən alır. Ona görə də bu gün Avropanın Cənubi Qafqaz regionunda ciddi siyasəti yoxdur. Bu qaydada davam edəcəklərsə, daha çətin vəziyyətə düşəcəklər”.

Yeri gəlmişkən, azərbaycanlı jurnalist Cavid Şahverdiyevin İtaliyanın tanınmış “www.riverflash.it” saytında Xocalı soyqırımını ilə bağlı geniş yazısı dərc edilib.

Yazıda Ermənistan ordusunun rus əsgərləri ilə birlikdə 1992-ci il 25-26 fevral tarixlərində Xocalıda törətdikləri vəhşiliklərdən bəhs edilib. Xocalıda vəhşiliklə qətlə yetirilən, itkin düşən, əsir götürülən və yaralanan soydaşlarımızla bağlı statistik rəqəmlər göstərilməklə yanaşı, öz kitabını qardaşı və terrorçu Monte Melkonyana həsr etmiş Markar Melkonyan adlı erməni müəllifinin dəhşətli etirafları da yer alıb.

Yazıda, həmçinin Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinin davam etdirdiyi, işğal etdiyi ərazilərdən çıxmadığı, əksinə, hər gün atəşkəs rejimini pozduğu və hətta mülki azərbaycanlıları güllələdiyini də göstərilib.

Qeyd olunub ki, hər il bütün dünya azərbaycanlıları bu qırğını anır və 27 il əvvəlki dəhşətli gecədə baş verənlər barədə beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırmaqda davam edirlər. "Xocalıya ədalət!" Beynəlxalq kampaniyası səviyyəsində dünya ictimaiyyəti Xocalıda törədilən erməni vəhşilikləri ilə tanış olur. Vurgulanır ki, Ermənistan tərəfindən törədilmiş Xocalı hadisələri və digər cinayətlər bəşəriyyətə qarşı cinayət kimi hesab edilməlidir və bu cinayətlər beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən siyasi və hüquqi qiymət almalıdır. BMT Təhlükəsizlik Şurasının işğal olunan Azərbaycan ərazilərindən Ermənistan Silahlı dəstələrin çıxarılması ilə bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamənin yerinə yetirilməməsi, eyni zamanda Qərb və bir neçə beynəlxalq təşkilatın ermənilərin işğalçılıq siyasətinə göz yumması da azərbaycanlı jurnalistin yazısında qeyd edilib.

Palitra. - 2019.- 31 yanvar. - № 20. - S. 11.

Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü ilə bağlı tədbirlər planı hazırlanacaq

Prezident İlham Əliyev bununla əlaqədar sərəncam imzalayıb

Xocalı soyqırımı iki yüz ildən çox müddətdə təcavüzkar erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı apardığı etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətinin qanlı səhifəsidir. Bu qanlı faciədən 27 il ötür. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri Xocalı şəhərinə hücumla keçmiş, bütün beynəlxalq hüquq, o cümlədən beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozaraq oraya zirehli texnika yeritmiş, şəhərin dinc əhalisinə misli görünməmiş qəddarlıqla divan tutmuşlar. Ermənistan silahlı qüvvələrinin mühasirəsində qalmış şəhər sakinlərindən 613-ü, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq və 70 qoca öldürülmüş, 487 dinc sakin ağır yaralanmış, 1275 nəfər isə girov götürülmüşdür.

Xocalı soyqırımını törətməklə Ermənistan Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzün miqyasını daha da genişləndirmiş, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin hüduqlarından kənara çıxaraq Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan rayonlarını işğal etmişdir. Bunun nəticəsində 20 min soydaşımızın həyatına son qoyulmuş, 50 mindən çox insan yaralanmış və əlil olmuş, torpaqlarımızın 20 faizi işğala məruz qalmışdır. Dünya tarixinin ən qanlı faciələrindən biri sayılan Xocalı soyqırımı XX əsrdə erməni şovinizminin mahiyyətini aşkara çıxaran təkzibolunmaz tarixi gerçəklikdir.

BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsinə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının, Qoşulmama Hərəkatının, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının və eləcə də digər beynəlxalq qurumların qərarlarına baxmayaraq, Ermənistan–Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi bu günədək beynəlxalq hüququn normaları və prinsipləri, ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində öz həllini tapmamışdır.

"Xocalıya ədalət!" kampaniyası çərçivəsində gerçəkləşdirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq dünyanın bir sıra ölkələrində bu soyqırımla bağlı müvafiq qərarlar qəbul edilsə də, bəşəriyyət əleyhinə bu cür ağır cinayətə beynəlxalq miqyasda hələ hüquqi qiymət verilməmişdir.

2016-cı ilin Aprel döyüşlərində Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızın bir qismini işğaldan azad etmiş, uğurlu Naxçıvan əməliyyatı ilə 11 min hektar ərazi nəzarətimizə keçmişdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün bizim kifayət qədər hərbi gücümüz, iqtisadi potensialımız və siyasi iradəmiz vardır. Mövcud status-kvo qəbuləilməzdir və Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin torpaqlarımızdan çıxarılması tələbi daim gündəmdədir.

Azərbaycan xalqı və dövləti Xocalı faciəsini heç vaxt unutmur və unutmayacaqdır.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası Xocalı soyqırımının iyirmi yeddinci ildönümü ilə bağlı tədbirlər planını hazırlayıb onun həyata keçirilməsini təmin etsin.

Kaspi. - 2019.- 6 fevral. - № 24. - S. 3.